

Vandaag 170 jaar geleden, de geboorte van de Gentse dichter Georges Rodenbach.

De Gentse dichter Georges Rodenbach werd 170 jaar geleden, op 16 juli 1855, geboren. Hij stamde uit een Duitse familie; zijn vader, Constantin-Ferdinand Rodenbach, was verificateur van maten en gewichten in Gent en trouwde met de Doornikse Rosalie Gall.

Georges bracht zijn jeugd door in Gent, waar zijn familie kort na zijn geboorte neerstreek. Veel van zijn jonge jaren speelden zich af in hun ouderlijke huis aan de Frère-Orbanlaan 9, vlak bij het Klein Begijnhof.

Hoewel er in 1948 een gedenkplaat werd aangebracht, zijn zowel het huis als de plaat inmiddels verdwenen.

Hij was een briljante leerling aan het Sint-Barbaracollege, waar hij Emile Verhaeren ontmoette en een levenslange vriendschap met hem sloot.

Rodenbach studeerde rechten in Gent en Parijs, waarna hij assistent werd van de bekende strafpleiter Edmond Picard.

Daar kreeg hij de bijnaam 'L'avocat-cravate' vanwege zijn opvallende uiterlijk.

Zijn neef, Albrecht Rodenbach, zou later beroemd worden als Vlaams studentenleider.

In 1877 publiceerde hij zijn eerste dichtbundel, *Le Foyer et les Champs*.

De positieve Franse reacties leidden tot zijn eerste bezoek aan Parijs.

Hij kwam in contact met de 'cercle des Hydropathes' en sloot er vriendschappen met figuren als Catulle Mendès en Maurice Barrès. Hij besloot zijn advocatencarrière op te geven en zich volledig op de literatuur te richten.

Hij schreef voor *La Flandre libérale* en het eerste nummer van *La Jeune Belgique*, en publiceerde *La Mer élégante*.

In 1886 brak hij door in zowel België als Frankrijk met *La Jeunesse blanche*, gedichten over Vlaamse begijnhoven en de verlaten, regenachtige straten van stervende provinciestedjes.

Hij probeerde via lezingen ook het pessimisme van Arthur Schopenhauer, dat zijn werk zou beïnvloeden, te promoten.

Vanaf 1888 verhuisde hij definitief naar Parijs en werkte als correspondent voor het *Journal de Bruxelles*.

Uiteindelijk won de literaire roep het, en Rodenbach koos resoluut voor een schrijversbestaan. In 1888 trok hij definitief naar Parijs, waar hij als eerste Fransschrijvende Vlaming de stad veroverde met zijn symbolistische werken.

Zijn bekendste werk, de roman *Bruges-la-morte*, verscheen in 1892. Het werd eerst als feuilleton in *Le Figaro* gepubliceerd en later als boek uitgebracht door Flammarion.

Dit werk, gezien als het hoogtepunt van het symbolisme, was direct een groot succes. Fernand Khnopff illustreerde de voorkant.

Hoewel Rodenbach nooit in Brugge woonde (de geboorteplaats van zijn vader), kon de stad daardoor voor hem gemakkelijk legendarische vormen aannemen.

Zoals Rilke schreef, transformeerde Rodenbach de stad in Bruges-la-morte tot een innerlijk landschap, door voortdurend een analogie te leggen tussen de stad en de overleden vrouw die in het hoofd van de hoofdpersoon voortleeft.

In Parijs was hij een graag geziene gast en werd hij vrienden met onder anderen Alphonse Daudet, Edmond de Goncourt, en symbolisten als Villiers de l'Isle-Adam en Stéphane Mallarmé. Ook Rodin behoorde tot zijn vrienden.

Hij trouwde met Anna-Maria Urbain en in 1894 werd zijn toneelstuk *Le Voile* als eerste van een Belgische schrijver opgevoerd door de Comédie-Française.

Twee jaar later, in 1896, verscheen *Les Vies encloses*, een dichtbundel geïnspireerd op het occultisme en de Duitse romantiek.

Ondanks een slepende ziekte verscheen nog een meesterwerk, eveneens gesitueerd in Brugge: *Le Carillonneur* (1897).

Dit werk beschrijft realistisch de debatten tussen voorstanders van de haven van Zeebrugge en verdedigers van Brugge als kunststad voor de elite.

Een jaar later, op 25 december 1898, stierf Rodenbach op 43-jarige leeftijd aan typhlitis.

Zijn begrafenis vond plaats in Parijs, waar hij werd bijgezet op Père Lachaise.

Het grafmonument toont de dichter die met een roos in de hand uit het graf stapt, met daaronder de inscriptie: "Seigneur, donnez-moi donc cet espoir de revivre / Dans la mélancholique éternité du livre."

In 1899 kreeg George Minne de opdracht voor een herdenkingsmonument voor Rodenbach.

Het marmeren kunstwerk was niet welkom in zijn geboorteplaats Doornik of in Brugge.

Uiteindelijk vond het een vaste plek op de dries van het oude Sint-Elisabethbegijnhof in Gent, waar het op 19 juli 1903 werd ingehuldigd.

In 1993 werd een ideeënwedstrijd georganiseerd voor een "beeld in de stad", waarvan het winnende ontwerp van Klaas van de Sompel in 1997 werd onthuld.

In 2020 was het monument opnieuw dringend toe aan restauratie, want de tekst is nauwelijks leesbaar en de platen van de sokkel komen los.

Helaas is deze treurende dame het enige tastbare dat nog naar Georges Rodenbach in Gent verwijst, want zijn straat moest hij afstaan aan Edmond Boonen.

Gelukkig bracht David Bowie in 2013 in "Dancing out in space" nog hulde aan de zwijgende stilte van de Gentse schrijver met de zin "Silent as Georges Rodenbach."

Gisteren nog
vandaag

[Patrick De Graeve Beroemde mensen, Cultuur, schrijvers en toneel en opera, Gent Plaats een reactie 3 Minutes](#)

Vandaag is het 125 jaar geleden dat de Gentse dichter en schrijver Georges Rodenbach is overleden.

Rodenbach werd geboren in Doornik op 16 juli 1855, maar verhuisde op jonge leeftijd naar Gent, waar hij opgroeide in een welgestelde familie.

Hij studeerde rechten aan de universiteit van Gent en werd advocaat, maar zijn ware passie lag bij de literatuur.

**Gisteren nog
vandaag**

Hij schreef gedichten, romans, toneelstukken en essays, waarin hij vaak de melancholie en het verval van de moderne stad uitdrukte.

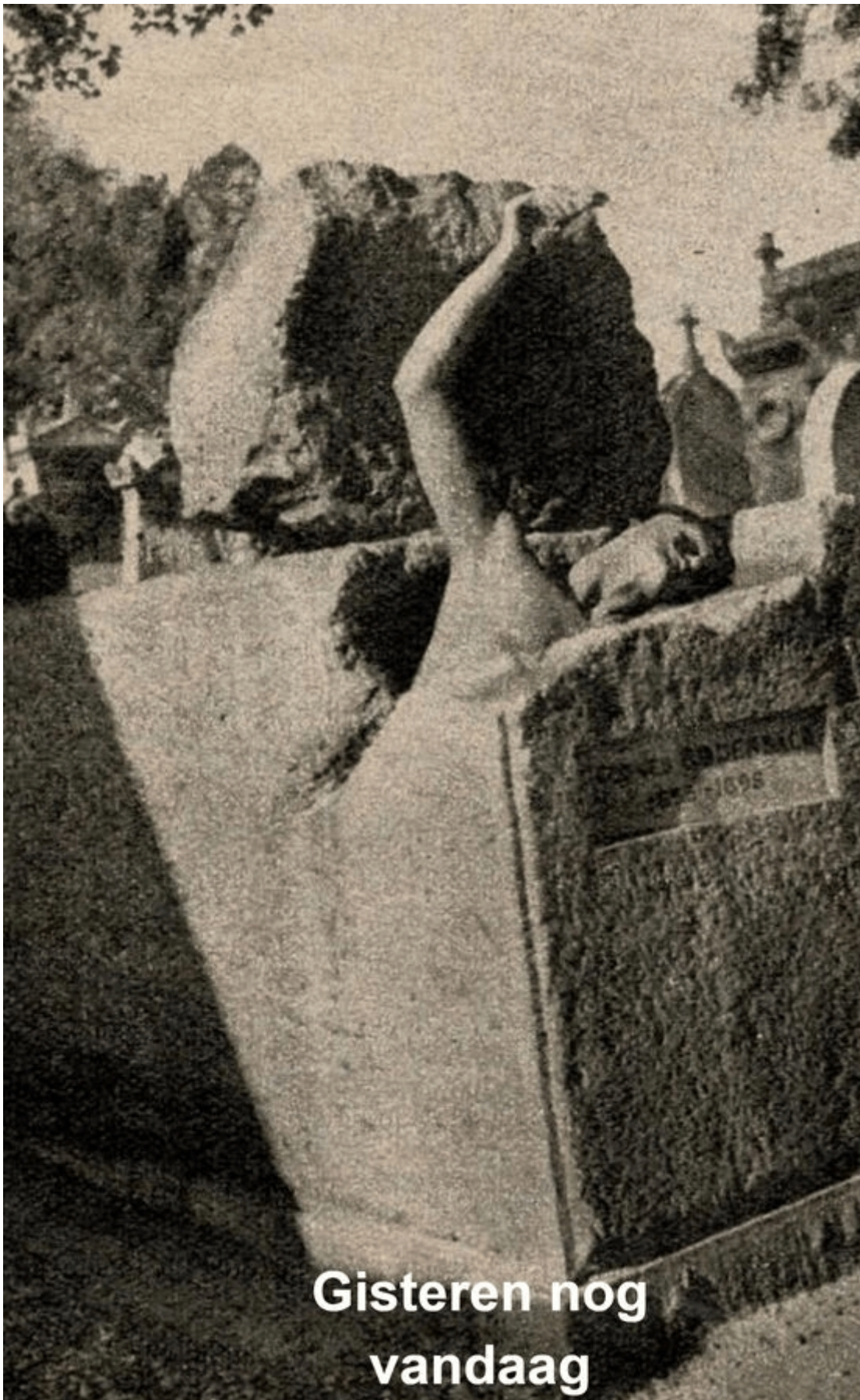
Zijn bekendste boek is *Bruges-la-Morte* (1892), een roman over de obsessie van een weduwnaar voor zijn overleden vrouw en de stad Brugge.

Rodenbach trouwde in 1887 met Anna-Maria de Schaetzen, met wie hij twee kinderen kreeg.

Hij verhuisde naar Parijs, waar hij actief was in de literaire kringen en bevriend raakte met onder andere Emile Verhaeren en Stéphane Mallarmé.

Hij overleed op 25 december 1898 aan een longontsteking, op 43-jarige leeftijd en werd begraven op het kerkhof van Père-Lachaise, waar zijn grafmonument nog steeds te bewonderen is.

In Gent is er een straat naar hem genoemd, de Georges Rodenbachstraat en een gedenkplaat aan zijn geboortehuis in de Veldstraat.

**Gisteren nog
vandaag**

Vandaag 75 jaar geleden, werd een gedenkplaat onthuld ter ere van de Gentse dichter Georges Rodenbach, die in 1898 overleed

De Gentse kunstenaar Geo Vindevogel ontwierp het bronzen gedenkplaat om de gebeurtenis te herdenken.

De plechtigheid vond plaats in de Orbanlaan nummer 9, in Gent, waar Rodenbach zijn jeugd doorbracht.

Onder de aanwezigen waren zijn zus Marie, die gehuwd was met de schilder Georges Le Brun, zijn zoon Constantin en zijn neef Andre, die ook dichter was.

Andre Rodenbach was de halfbroer van de Gentse dichteres Eliane (Ely) Rodenbach.

Hij groeide op in Lokeren, en toen hij 14 jaar was verhuisde het gezin naar Gent. Daar woonde ze in 1915 in de Meerstraat.

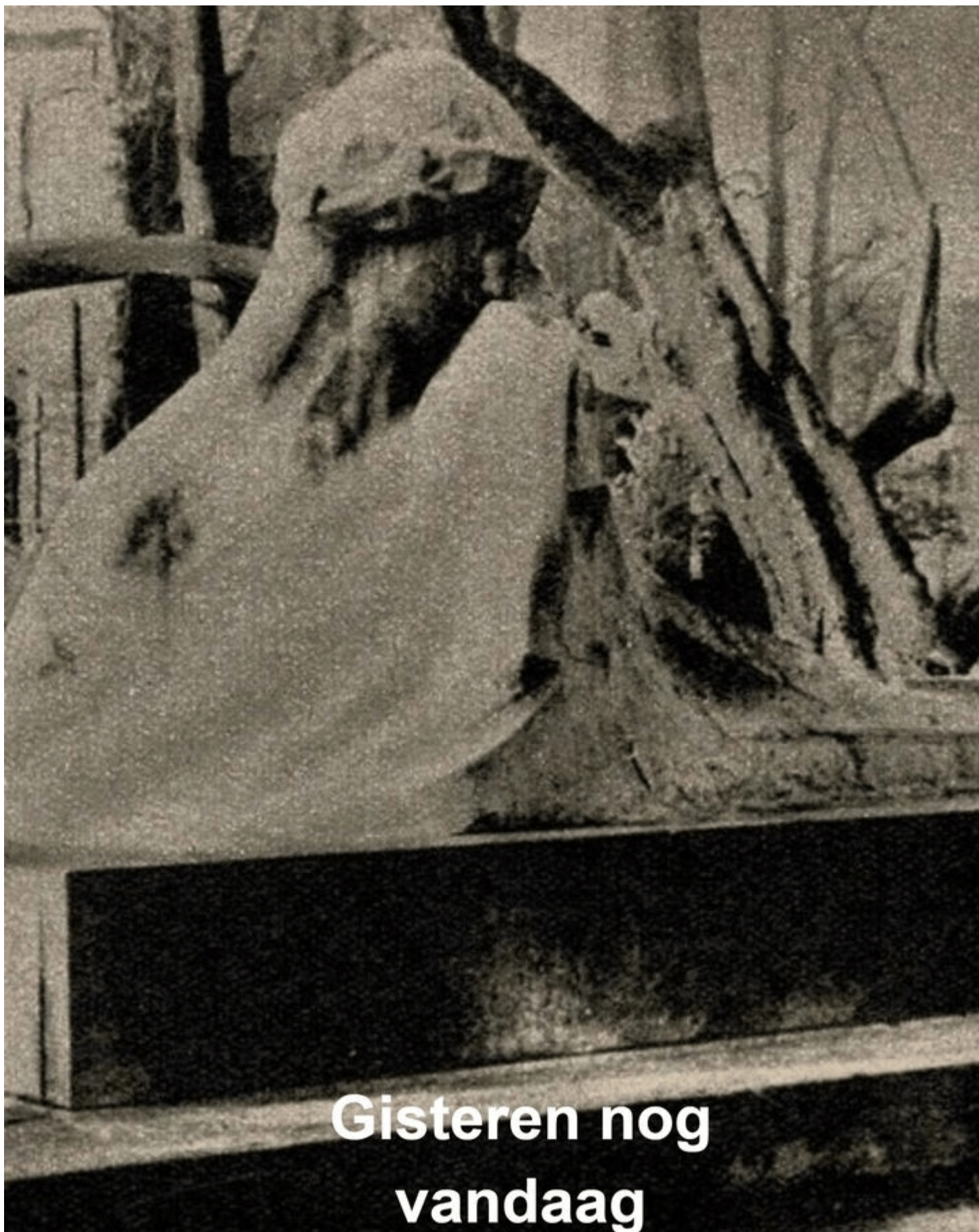

Gisteren nog vandaag

In 1919 trokken ze naar de Blankenbergestraat, in 1921 naar de Pelikaanstraat en in 1928 naar de Vrijheidslaan.

Hij was een gepassioneerde dichter, die poëzie beschouwde als een middel om de menselijke geest te verheffen boven het materialisme.

Hij had een grote bewondering voor Frankrijk en zijn cultuur, vooral voor de streek van de Midi.

Gisteren nog vandaag

Hij betreurde de achteruitgang van het Frans in Vlaanderen, die hij toeschreef aan de taalwetten en het verdwijnen van het Frans uit het onderwijs.

Hij voelde zich geroepen om de Franse cultuur levend te houden in België, vooral onder de toen 75000 Franssprekende Vlamingen (gedenkplaat onthuld op 19 december 1948).

Postgesprek met
Roland Verhavert
over
**'BRUGGE,
DIE
STILLE'**

De beeldmooie Westvlaamse actrice Eve Lyne die al eerder in Verhavert-films optrad (De Loteling en Pallieter) speelt in «Brugge die Stille» naar een roman van Georges Rodenbach met Sophia Lorenallures de dubbele vrouwelijke hoofdrol van Jeanne en Blanche.

Een dramatisch moment in de film, gefilmd in het prachtig decor van het Brugse Begijnhof. Tussen Jeanne, de Franse danseres die Huges Viane (Idwig Stéphanie) aan zijn overleden vrouw Blanche doet denken, en haar vriend komt het tot een conflict.

«Een paar welbestede uren in een cinemazaal kunnen het effect hebben van, zeg maar een eucharistieviering voor gelovigen. Een goeie romantische film is tegelijk loutering en zuurstofinjectie. We leven in een tijd van geweld en supersex. Als je die trend afremt en je gaat meer naar het verstilde, interieure leven, dan zegt men dat je tegenstroom ligt. Maar ik geloof dat de mensen behoefte hebben aan bezinning, zonder dat ze daar nu echt actief moeten in zijn. Ik voel er in elk geval zelf een sterke behoefte toe. Om «Brugge die Stille te maken» ben ik dan ook van mijn eigen gevoelswereld vertrokken, terwijl ik toch de hele tijd aan het publiek heb gedacht.»

Roland Verhavert (54) over zijn jongste productie «Brugge, die Stille», naar de roman «Bruges-la-Morte» van Georges Rodenbach. ►

**'HET IS DE MOOISTE FILM
DIE OOIT IN BELGIE IS GEMAAKT'**

«**V**ijf jaar lang heb ik met het project rondgelopen», laat de baardige filmmaker noteren. «Het waarom is veeleer een gevoelskwestie dan een doelbewuste keuze. Het heeft te maken met mijn belangstelling voor de «Belle Epoque» en de artistieke strekking van die tijd, o.a. het symbolisme. Daar waar de intrige in de roman intimistisch is en het verhaal traag evolueert heb ik aan mijn film een dynamische vorm willen geven middels een levendige camera en een doeltreffende decoupage. Bovendien werden in het scenario dat ik geschreven heb in samenwerking met Theodore Louis, enkele dingen omgebogen naar een meer dramatisch verloop. We hebben het meer gestoffeerd. Een paar psychologische aspecten zijn anders geworden.»

MEDICIJN

Het verhaal situeert zich in Brugge rond de eeuwwisseling.

Sinds de dood van Blanche, zijn vroeg gestorven vrouw, lijdt Hugues Viane een somber bestaan als weduwnaar, zich vastklampend aan de herinneringen. In de kamers van zijn patriciërs woning en ook in een paviljoen achter het pand heeft hij alle voorwerpen die aan Blanche toebehoorden verzameld. Die koestert en vereert hij als relikwieën.

Tegen zijn melancholie heeft Viane slechts één medicijn: lange wandelingen in de mistige straten van Brugge, waar alles — grauwe hemel, lege straten, verstilde reien — hem doet terugdenken aan de dode Blanche.

Op een dag ziet hij op straat een jonge vrouw. De opvallende fysieke gelijkenis met Blanche maakt hem van streek: de gelaatstreken, de blik, de haartooi... De levendige, kordate allure verradt echter een heel ander type van vrouw. Wanneer Hugues enkele dagen later met haar kennismakend blijkt zij Jeanne Marchal te heten.

Zij komt uit Frans-Vlaanderen, is danseres van beroep en maakt deel uit van een reizend gezelschap dat tijdelijk optreedt in de Brugse Stadsschouwburg. Jeanne voelt zich aangetrokken tot de mysterieuze, gevoelige Viane. Maar wanneer ze probeert meer van hem te weten te komen, klappt hij dicht, alsof hij iets in zijn bestaan wil maskeren.

Elk rendez-vous met Jeanne is voor Hugues een ontmoeting met zijn ontslapen Blanche. Hij vraagt haar dat ze in Brugge zou blijven en haar danscarrière zou opgeven. Maar Jeanne twijfelt, ondanks haar verliefdheid. Hugues gedraagt zich steeds vreemder en brengt de jonge vrouw in verlegenheid wanneer hij aandringt dat ze een japon van Blanche zou aantrekken.

Eenvoudig en rechtschapen als ze is, kan ze niet begrijpen, noch aanvaarden dat een man die voortdurend haar gezelschap zoekt, haar tevens halsstarrig buiten zijn wereld houdt. Voor haar is liefde niet alleen verering en mysterie, maar ook iets lijfelijks en tastbaars.

In feite heeft Hugues geen enkel ogenblik opgehouden zijn vrouw te beminnen. Ondanks de diepe aantrekkingskracht die hij voor Jeanne voelt — een bron van wroeging en kwelling voor deze vrome man die leeft in een van christelijke tradities zwangere stad — is Hugues niet in staat zijn leven met haar te delen.

De verhouding wordt steeds moeilijker, en er groeit uiteindelijk een sfeer van onbehagen en misverstand.

Jeanne probeert de uitzichtloze situatie ingrijpend te veranderen. Zij dringt erop aan Hugues bij hem thuis te ontmoeten. Na lang aarzelen gaat Viane op dit verzoek in. Eindelijk achterhaalt Jeanne het grote geheim. Maar haar nieuwsgierigheid naar het verleden van de man die zij bemint, wordt de danseres fataal.»

SCHOONHEID

«Wij hebben Brugge gebracht zoals men het nog nooit heeft gezien», licht Verhavert toe. «Een geabstraheerd Brugge, weer naar zijn essentie toe. Het resultaat is iets heel eigenaardigs. De stad heeft een prachtig tijdloos karakter gekregen. De film situeert zich daardoor volledig in een sfeer van plastische schoonheid. Er is de schoonheid van Brugge zelf, maar er zijn ook de personages, die zowel fysiek, in hun kledij als in hun opmaak, esthetisch overkomen.

Ze zeker is dat het geval voor de niet zo bekende beeldmooie hoofdrolspeelster Eve Lyne uit Roeselare, die haar twee personages vertolkt met de sterallures van een Sophia Loren».

Is ze misschien niet Vlaanderens beste actrice, dan toch zeer zeker de mooiste, bedenkt de Post-scribent inhakend op Verhaverts onvertogen mededeling.

«Brugge die Stille, is de mooiste, ik zeg niet de beste, maar wel de mooiste film, die ooit in België gemaakt is. Mijn chef-fotograaf Walter Van den Hende heeft zichzelf overtroffen.»

Eve Lyne en haar tegenspeler, de Brusselse acteur Ildwig Stéphane, waren al eerder te zien in vroegere Verhavertfilms zoals «Pallières» en «De Lotelings».

«Ze hadden daarin kleinere rollen. Maar er waren me bepaalde details in hun acteren bijgebleven. En ik wist toen al dat ik hen vroeg of laat een kans zou geven.»

Die kans hebben ze allebei met beide handen aangepakt.

WORMSTEKIG

Zonder valse bescheidenheid prijst Verhavert zich gelukkig met het resultaat van «Brugge, die Stille», dat eerlang in roulatie wordt gebracht. «Ik denk dat het een spannend, emotioneel geladen verhaal is. Geen moeilijke, intellectuele film», wuift hij de bezwaren over een verfilming van Rodenbachs wormstekig proza weg.

«Ik denk dat het verhaal sterker is dan b.v. Pallières», beklemtoont hij. «Het is beneveld door de literaire sfeer die Rodenbach opbouwt, maar wanneer je de mistlierten wegneemt, krijg je een heel

De Brugse weduwnaar Hugues Viane ontmoet op straat een jonge vrouw: Jeanne Marchal uit Zuydcoote: een «Française des Flandres», met de gelaatstreken van zijn dode vrouw. De levendige en de besliste allures verraden echter een andere vrouw.

Jeanne is danseres van beroep en maakt deel uit van een reizend gezelschap dat op dat moment optreedt in de Stadsschouwburg van Brugge. Zij voelt zich aangetrokken tot de rijpe, geheimzinnige Hugues.

Voor Hugues is elke ontmoeting met Jeanne een samenzijn met Blanche. Hij wil deze situatie bestendigen en vraagt dat ze haar danscarrière opgeeft. Maar Jeanne twijfelt. (Op de foto Ildwig Stéphane, Eve Lyne en Caroline Vlerick).

sterk narratief werkstuk.»

Met de meeste Verhavert-producties is onlosmakelijk het verwijt verbonden dat ze «loutere beeldjesmakerij» zijn en dat de actie, om het wat extreem te formuleren, meestal beperkt blijft tot enig wenkbrouwengefrons der personages.

«Ik heb doelbewust het picturale aspect beklemtoond», countert de realisator. «Ik heb per se een picturale film willen maken. Maar 't zijn niet alleen mooie plaatjes. Er is duidelijk een hevige dramatische spanning aangehouden. 't Is een love story zonder happy end. Mijn bedoeling was een muziekdrama maken, maar dan zonder zang. Het lijkt wel een

opera zonder aria's.

Een belangrijk element voor het karakter van de prent is overigens de steerscheppende muziek van Claude Achilles Debussy».

GEK

«Brugge» heeft 22 miljoen Bfr. gekost. Naar Belgische normen geen goedkope prent dus. De staat heeft van dit bedrag 13,5 miljoen Bfr. gesubsidieerd. Dat betekent voor Verhavert nog altijd een privé-investering van 8,5 miljoen Bfr. «Een risico dat echt niet meer haalbaar is», bedenkt de geldschiet-filmer.

Hugues houdt Jeanne zolang mogelijk buiten zijn vreemde wereld. Hun verhouding wordt steeds moeilijker. Jeanne voelt zich machteloos, onbeminde en onbegrepen. Zij dringt aan om Hugues bij hem thuis te ontmoeten. Maar haar nieuwsgierigheid naar het verleden van deze man wordt de danseres fataal. Het «Bruges-la-Morte» van Georges Rodenbach wordt weer stil.

«Je moet wel goed gek zijn om nog films te maken. Als je het jaar in jaar uit doet, zonder enige financiële beloning, is dat idealisme. Of waanzin.

Om rond te komen, zonder verlies, zou ik met «Brugge die Stille» zeven miljoen moeten recupereren. De opbrengst voor de producent bedraagt in België 15 procent van de zaalontvangsten en nog eens pakweg 13 procent premies van Economische Zaken. De film zou dus 28 miljoen moeten opbrengen. In de praktijk komt het hierop neer dat hij in Vlaanderen en Brussel honderdduizenden toeschouwers zou moeten lokken. Dat haal ik niet. Zelfs al wordt de prent door de

kritiek de wolken ingeprezen. En als het een commerciële flop wordt, is het helemaal erg. Ik weet nu al dat ik als regisseur en producent zelf nooit zal betaald worden. Maar ik ben blij dat mijn productiefirma al zestien jaar bestaat en dat die kan blijven draaien».

PEIL

Geld recupereren uit het buitenland? «Wie op de aardbol zit in godsnaam te wachten op een Belgische film?», vraagt Verhavert vertwijfeld. «Promotie kost moeite, en moeite is in dit geval geld. Maar dat is niet voorhanden. Er is in België ook een gemis aan verkoopstrategie. Als er een Zweedse film op de markt wordt gebracht, heeft die onmiddellijk cachet, hoewel die vaak ver beneden het peil van de Belgische film blijft.»

Verhavert maakt van zijn hart geen moordkuil. Hij is ontgoocheld over de gang van zaken. Er is veel wat hem in dit apenland dwars zit. Als hij niettemin doorgaat met het maken van films is dat omdat hij daartoe gedreven wordt, zegt hij.

«Ik wil met mijn films spektakel maken. Mooie dingen waar de mensen iets aan hebben, waar ze gelukkiger van worden. Daarin verschil ik met mijn jongere collega's, die reageren tegen de slechte gang van zaken in de wereld met een gelaat dat alleen maar treurnis uitstraalt. Ik denk persoonlijk niet dat het leven daar zinvoller en prettiger door wordt. Ik ben een constructief ingesteld mens en ik geloof dat het proletariaat uit het proletarische moet verheven worden. Het is niet door de mensen in miserabilisme onder te dompelen dat je de samenleving beter maakt.»

TALENT

Dat is misschien wel de hoofdrede waarom Verhavert, die in de afgelopen 36 jaar werken van Maeterlinck, Hugo Claus, Teirlinck, Conscience, Ernest Claes, Felix Timmermans en Stijn Streuvels in beeld heeft gebracht, zich vooralsnog niet geroepen voelt om L.P. Boon te verfilmen.

«Boon ligt me niet. Ik heb daar geen affiniteiten mee. Alles wat daarentegen Herman Teirlinck is, trekt me wel aan. Ik loop al tien jaar rond met het idee «Het Galgemaal» te verfilmen.»

Waarom altijd vertrekken van bestaande literaire werken?

Verhavert geeft het grif toe: «Ik heb zelf geen talent om originele scenario's te maken, maar ik ben wel sterk in het bouwen op iets wat al bestaat.

Er zijn overigens weinig scenaristen in België die me een script kunnen afleveren, waar ik verliefd op kan worden. Maar de dag dat Claus, Geeraerts of Walter Vanden Broeck mij iets origineels brengen dat me aanspreekt, zeg ik natuurlijk niet nee.»